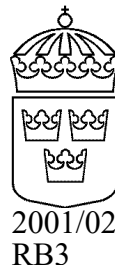

Förslag till riksdagen

2001/02:RB3

Överföring av det historiska bruksområdet vid Tumba Bruk till en kulturstiftelse

Dnr 01-1175-DI

Sammanfattning

I samband med försäljningen av AB Tumba Bruk har Riksbanken för avsikt att låta det helägda bolaget Tumba Bruk bilda en kulturstiftelse och i samband därmed överföra Tumba Bruks historiska bruksområde med där befintliga byggnader och anläggningar samt viss lös egendom genom donation till stiftelsen. Riksbanken behöver riksdagens medgivande till detta.

I denna skrivelse hemställer därför Riksbanken att riksdagen lämnar sitt medgivande för Riksbanken att via det helägda bolaget AB Tumba Bruk vederlagsfritt till kulturstiftelsen överföra de i denna skrivelse angivna anläggningstillgångarna samt ett likviditetstillskott om ca 5 miljoner kronor för att ge stiftelsen en långsiktigt stabil ekonomi.

1 Bakgrund

AB Tumba Bruk ägs helt av Riksbanken och tillverkar svenska sedlar och mynt på uppdrag av Riksbanken och har därutöver en betydande export av främst sedelpapper. Bolaget grundades redan 1755 som resultat av att den svenska centralbanken behövde papper för att kunna tillverka sedlar som inte gick att förfälska. Bebyggelseutvecklingen på Tumba Bruk har resulterat i att en unik kulturmiljö har växt fram.

Riksbanken planerar att avveckla sitt aktieinnehav i AB Tumba Bruk. Riksbankens bedömning är att en kulturstiftelse bör bildas för att bruksområdet i framtiden skall vårdas och bevaras för framtiden. Riksbanken avser därför att låta AB Tumba Bruk bilda en kulturstiftelse för att bevara bruksområdet i Tumba. Det är viktigt att ett för Sveriges industri- och kulturhistoria unikt bruksområde med tillhörande byggnader, odlingsmark och park säkerställs och bevaras för kommande generationer och framtida vetenskaplig forskning rörande sedel- och myntproduktion.

För närvarande görs förberedelser för att bilda en kulturstiftelse och för att avstycka aktuell mark. Samråd och samarbete sker med lokala, regionala och nationella organ vid bildandet av denna stiftelse. Såväl länsantikvarien som Statens fastighetsverk har uttalat intresse av att bevara detta område. Även

Riksantikvarieämbetet instämmer i denna bedömning. Avsikten är att överföra bruksområdets historiska fastigheter och mark med där befintliga byggnader och anläggningar samt viss lös egendom genom donation till stiftelsen. Detta avses ske direkt från Tumba Bruk till stiftelsen eller genom att först överföra tillgångarna till Riksbanken alternativt först sälja fastigheterna till ett av Riksbanken ägt dotterbolag och därefter till stiftelsen. Anläggningstillgångarnas taxeringsvärde är 20 miljoner kronor och det bokförda värdet uppgår till 8 miljoner kronor. Det som planeras återstå i bolaget är endast själva industriverksamheten.

Avsikten är vidare att stiftelsen skall tillföras ett likviditetstillskott om ca 5 miljoner kronor för att stiftelsen av egen kraft skall kunna underhålla och långsiktigt bevara bruksområdet och de berörda byggnaderna och att i övrigt fullgöra de ändamål för vilka stiftelsen har att verka. För närvarande genomförs en närmare besiktning av byggnaderna som skulle kunna innebära att det slutliga likviditetstillskottet kan avvika något från 5 miljoner kronor.

Diskussioner pågår för närvarande med Statens fastighetsverk, som har uttalat intresse av att förvalta stiftelsens tillgångar. I de förberedelser som för närvarande görs i bildandet av nämnda stiftelse förutsätts att stiftelsen skall ha anknuten förvaltning och förvaltas av staten genom Statens fastighetsverk. Avsikten är vidare att det skall inrättas ett rådgivande organ som förvaltaren skall rådgöra med vid behandling av frågor om t.ex. främjande av vetenskaplig forskning, utbildning och undervisning i svensk sedelpapperstillverkning, sedeltryckning, kulturhistoria m.m.

2 Överväganden

Eftersom Riksbanken är ende ägaren till bolaget kan en värdeöverföring till stiftelsen indirekt ses som en vederlagsfri överföring av värde från Riksbanken till stiftelsen, som är en egen juridisk person. Enligt 1 kap. 1 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank får Riksbanken endast bedriva eller ta del i sådan verksamhet som enligt lag ankommer på Riksbanken. Genom att godkänna att det helägda bolaget överför egendom till ett från Riksbanken skilt rättssubjekt utan vederlag kan därför en sådan åtgärd anses kräva riksdagens godkännande. Detta får anses gälla även om egendomen i stiftelseform kommer att förvaltas av Statens fastighetsverk. Eftersom det är fråga om verksamhet som inte naturligt följer av lagen behöver Riksbanken inhämta riksdagens medgivande för Riksbanken till den aktuella donationen.

Med hänsyn till försäljningen av AB Tumba Bruk är det viktigt att bruksområdet förs bort ur bolaget så snart som möjligt. Det finns således behov av ett snabbt besked av riksdagen i denna fråga. Ett slutligt beslut vad avser överföring av mark och övriga tillgångar samt likviditetstillskottet om ca 5 miljoner kronor till stiftelsen kan inte fattas förrän efter riksdagens ställningstagande.

3 Hemställan

Riksbanken hemställer att riksdagen lämnar sitt medgivande för Riksbanken att via det helägda bolaget AB Tumba Bruk till den aktuella kulturstiftelsen vederlagsfritt överföra den del av bolaget som inte utgör industriverksamhet, dvs. bruksområdets historiska fastigheter och mark med där befintliga byggnader och anläggningar samt viss lös egendom med ett sammanlagt bokfört värde om ca 8 miljoner kronor samt ett kontant kapitalbelopp om ca 5 miljoner kronor för att ge stiftelsen en långsiktigt stabil ekonomi.

I beslutet har deltagit Urban Bäckström, ordförande, Lars Heikensten, Eva Srejber, Villy Bergström, Lars Nyberg och Kristina Persson.

Föredragande har varit Åsa Sydén.

Stockholm den 27 september 2001

På direktionens i Riksbanken vägnar

Urban Bäckström

Kerstin Alm